

Підприємець чи підприємство: маєте торгову площу до 20 м. кв. – не застосовуєте банківський термінал

Обов'язок застосування банківського терміналу при розрахунках готівкою – це одне з питань фактичних перевірок податковими органами у 2022 році. Мораторій на подібні перевірки скасовано.

Разом з тим, законодавство передбачає можливість незастосування банківського терміналу, якщо торгова площа є менше ніж 20 м кв. Так, п. 2 Постанови КМУ від 29 вересня 2010 р. N 878 передбачає звільнення від обов'язкового приймання спеціальних платіжних засобів для здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги):

- заклади громадського харчування закритого типу, які обслуговують певний контингент споживачів, зокрема особовий склад Збройних Сил та інших військових формувань, студентів, учнів та викладачів вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, працівників промислових підприємств;*
- підприємства торгівлі з торговельною площею до 20 кв. метрів (крім автозаправних станцій);*
- суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність у населених пунктах з чисельністю населення менше ніж 25 тис. осіб.*

У практичному застосуванні цього пункту виникло питання: чи розповсюджується пільга 20 м.кв. для підприємців?

Компанією Вікторія було ініційовано запит до Мінекономіки та отримано відповідь від 18.05.2022 №3631-06/25735-07, з якої йдеться наступне:

[pullquote]   Разом з тим, слід врахувати, що дана пільга діятиме виключно до дати набрання чинності Закону України «Про платіжні послуги», який попередньо вводиться в дію з 01.08.2022 [/pullquote]

“Відповідно до пункту 1 Постанови № 878 суб’єкти господарювання, які провадять діяльність у сфері продажу товарів, громадського харчування та послуг і які відповідно до закону використовують реєстратори розрахункових операцій, повинні здійснити перехід на обов’язкове приймання спеціальних платіжних засобів для здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) у визначені терміни.

Суб’єкти господарювання, які здійснюють діяльність в населених пунктах менше ніж 25 тисяч населення, а також підприємства торгівлі з торговельною площею до 20 кв. метрів, заклади громадського харчування закритого типу, які обслуговують певний контингент споживачів, звільнені від обов’язкового приймання електронних платіжних засобів (пункт 2 Постанови № 878)

Отже, вимога щодо обов’язкового приймання електронних платіжних засобів для здійснення розрахунків за продані товари не поширюється на суб’єктів господарювання, як юридичних осіб, так і фізичних осіб – підприємців, які мають торговельні підприємства з торговельною площею до 20 кв. метрів”.

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, http://www.me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

Адвокатське об'єднання
“ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА
ГРУПА”

а/с № 522
м. Чернівці
58001

attorneys@vg.ua

Щодо розгляду листа

Мінекономіки розглянуло лист адвокатського об'єднання «ЗАХІДНА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА» від 13.04.2022 № 130422 щодо роз'яснень окремих положень постанови Кабінету Міністрів України від 29.09.2010 № 878 «Про здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) з використанням спеціальних платіжних засобів» (далі – Постанова № 878) і в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до пункту 14.19 статті 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» суб'єкти господарювання зобов'язані забезпечувати можливість здійснення держателями електронних платіжних засобів розрахунків за продані товари (надані послуги) з використанням електронних платіжних засобів не менше трьох платіжних систем, однією з яких є багатомітентна платіжна система, платіжною організацією якої є резидент України.

Згідно із статтею 55 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:

1) господарські організації – юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Грибан Олександр Олександрович**
Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A0400000BB530000F7EA0000
Дійсний з 16.12.2021 10:42:11 по 16.12.2023 10:42:11

Мінекономіки

3631-06/25735-07 від 18.05.2022 16:15

відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Відповідно до пункту 1 Постанови № 878 суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у сфері продажу товарів, громадського харчування та послуг і які відповідно до закону використовують реєстратори розрахункових операцій, повинні здійснити перехід на обов'язкове приймання спеціальних платіжних засобів для здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) у визначені терміни.

Суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність в населених пунктах менше ніж 25 тисяч населення, а також підприємства торгівлі з торговельною площею до 20 кв. метрів, заклади громадського харчування закритого типу, які обслуговують певний контингент споживачів, звільнені від обов'язкового приймання електронних платіжних засобів (пункт 2 Постанови № 878).

Отже, вимога щодо обов'язкового приймання електронних платіжних засобів для здійснення розрахунків за продані товари не поширюється на суб'єктів господарювання, як юридичних осіб, так і фізичних осіб – підприємців, які мають торговельні підприємства з торговельною площею до 20 кв. метрів.

Водночас повідомляємо, що прийнято Закон України «Про платіжні послуги» (далі – Закон про платіжні послуги), який вводиться в дію з 01.08.2022.

Частиною двадцять восьмою статті 38 Закону про платіжні послуги встановлено, що торговці зобов'язані забезпечувати можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані товари (надані послуги), у тому числі за допомогою електронних платіжних засобів та/або платіжних застосунків, та/або платіжних пристроїв.

Відповідно до статті 1 Закону про платіжні послуги торговець – це суб'єкт господарювання (юридична особа або фізична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, незалежну професійну діяльність), який відповідно до договору з відповідним надавачем платіжних послуг (еквайром або іншим) приймає до обслуговування платіжні інструменти для здійснення оплати вартості товарів чи послуг, включаючи послуги з видачі коштів у готівковій формі

Слід зазначити, що з введенням в дію Закону про платіжні послуги втрачає чинність Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», на виконання якого було прийнято Постанову № 878.

Одночасно інформуємо, що листи Міністерства мають інформаційний характер і не встановлюють правових норм.

Заступник Міністра економіки України

Олександр ГРИБАН

Компанія Вікторія

У разі, якщо у вас виникла необхідність адвокатського захисту від протиправних дій державних (зокрема податкових) органів, звертайтеся за електронною адресою юридичного партнера Компанії Вікторія – АО «Західна Правозахисна Група» – office@vg.ua або через форму швидкого звернення (натисніть кнопку нижче)

ЗАМОВИТИ ON-LINE

Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити за акційними знижками:

- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів по охороні праці;
- **електронні ключі** та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
  - ПРРО “Вчасно”;
  - Касові апарати/РРО Datecs;
- постановку на облік РРО/ПРРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами

НБУ вказує: достатньо, що кошти надходять на рахунок, щоб вважати такі розрахунки безготівковими для продавця

Як передбачає п. 291.6 ст. 291 Податкового кодексу України, платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно *в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій)*.

Які акценти в контексті обмежень щодо грошових розрахунків бачимо?

Перше, – дана норма відносить до грошової форми розрахунків готівкові та/або безготівкові. Отже, – *достатньо, щоб розрахунок був або готівковим, або безготівковим, щоб він відповідав грошовому*.

Друге, – дана норма не містить обмежень для способу розрахунків, що здійснюють контрагенти платника податків. Адже має зобов'язальну силу лише до способу розрахунків, що здійснюється безпосередньо платником єдиного податку.

Ці акценти є очевидними і однозначними. Однак, пропонуємо їх розглянути і в поєднанні з висновком, що надає НБУ в листі від 16.05.2019р. №57-0007/26039. Зміст листа:

16.05.2019р. №57-0007/26039

Про розгляд звернення

Національний банк України розглянув Ваш лист від 10.04.2019 № 19 і з порушених у ньому питань повідомляє таке.

Закон України “Про електронну комерцію” визначає організаційно- правові засади діяльності у сфері електронної комерції в Україні, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно- телекомунікаційних систем та визначає права і обов’язки учасників відносин у сфері електронної комерції.

Статтю 13 Закону України “Про електронну комерцію” визначено, що розрахунки у сфері електронної комерції можуть здійснюватися з використанням платіжних інструментів, електронних грошей, шляхом переказу коштів або оплати готівкою з дотриманням вимог законодавства щодо оформлення готівкових та безготівкових розрахунків, а також в інший спосіб, передбачений законодавством України.

Загальні засади функціонування платіжних систем і систем розрахунків в Україні, поняття та загальний порядок проведення переказу коштів у межах України визначено Законом України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” (далі – Закон).

Зазначаємо, що Закон не містить терміну “грошові розрахунки”.

Для проведення переказу можуть використовуватися кошти як у готівковій (формі грошових знаків), так і в безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Види безготівкових розрахунків визначаються законами та прийнятими на їх основі нормативно-правовими актами Національного банку України (пункт 3.1 статті 3, пункт 4.1 статті 4 Закону).

Відповідно до пункту 21.1 статті 21 Закону ініціювання переказу проводиться, зокрема шляхом: подання ініціатором до банку, в якому відкрито його рахунок, розрахункового документа; подання платником до будь-якого банку документа на переказ готівки і відповідної суми коштів у готівковій формі; подання ініціатором до відповідної установи – учасника платіжної системи документа на переказ, що використовується у відповідній платіжній системі для ініціювання переказу; використання держателем електронного платіжного засобу (платіжної картки).

Відповідно до пункту 10 розділу II Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні , розрахунки суб’єктів господарювання та фізичних осіб у разі їх здійснення готівкою без відкриття поточного рахунку шляхом унесення готівки до банків або небанківських фінансових установ, які в установленому законодавством порядку отримали ліцензію на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунку, для подальшого її переказу на рахунки інших суб’єктів господарювання або фізичних осіб для платників коштів є готівковими, а для отримувачів коштів безготівковими.

Отже, зарахування коштів на рахунки торговців, незалежно від способу ініціювання цих переказів: або шляхом перерахування коштів з рахунка на рахунок, або внесення готівкових коштів для подальшого переказу за допомогою платіжних пристроїв, є безготівковими розрахунками.

Заступник директора Департаменту платіжних систем та інноваційного розвитку – начальник управління

Наталія ЛАПКО

Суховецька Наталія 521-88-69

Клікніть для перегляду/приховання фотокопії листа НБУ від
16.05.2019р. №57-0007/26039

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

16.05.2019 N57-0007/26039

Про розгляд звернення

Національний банк України розглянув Ваш лист від 10.04.2019 № 19 і з порушених у ньому питань повідомляє таке.

Закон України “Про електронну комерцію” визначає організаційно-правові засади діяльності у сфері електронної комерції в Україні, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних систем та визначає права і обов’язки учасників відносин у сфері електронної комерції.

Статтею 13 Закону України “Про електронну комерцію” визначено, що розрахунки у сфері електронної комерції можуть здійснюватися з використанням платіжних інструментів, електронних грошей, шляхом переказу коштів або оплати готівкою з дотриманням вимог законодавства щодо оформлення готівкових та безготівкових розрахунків, а також в інший спосіб, передбачений законодавством України.

Загальні засади функціонування платіжних систем і систем розрахунків в Україні, поняття та загальний порядок проведення переказу коштів у межах України визначено Законом України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” (далі - Закон).

Зазначаємо, що Закон не містить терміну “грошові розрахунки”.

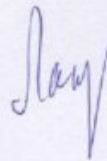
Для проведення переказу можуть використовуватися кошти як у готівковій (формі грошових знаків), так і в безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Види безготівкових розрахунків визначаються законами та прийнятими на їх основі нормативно-правовими актами Національного банку України (пункт 3.1 статті 3, пункт 4.1 статті 4 Закону).

Відповідно до пункту 21.1 статті 21 Закону ініціювання переказу проводиться, зокрема шляхом: подання ініціатором до банку, в якому відкрито його рахунок, розрахункового документа; подання платником до будь-якого банку документа на переказ готівки і відповідної суми коштів у готівковій формі; подання ініціатором до відповідної установи - учасника платіжної системи документа на переказ, що використовується у відповідній платіжній системі для ініціювання переказу; використання держателем електронного платіжного засобу (платіжної картки).

Відповідно до пункту 10 розділу II Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні¹, розрахунки суб'єктів господарювання та фізичних осіб у разі їх здійснення готівкою без відкриття поточного рахунку шляхом унесення готівки до банків або небанківських фінансових установ, які в установленому законодавством порядку отримали ліцензію на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунку, для подальшого її переказу на рахунки інших суб'єктів господарювання або фізичних осіб для платників коштів є готівковими, а для отримувачів коштів безготівковими.

Отже, зарахування коштів на рахунки торговців, незалежно від способу ініціювання цих переказів: або шляхом перерахування коштів з рахунку на рахунок, або внесення готівкових коштів для подальшого переказу за допомогою платіжних пристроїв, є безготівковими розрахунками.

Заступник директора Департаменту
платіжних систем та інноваційного
розвитку – начальник управління

Наталія ЛАПКО

Суховерхья Наталя
521-88-69

¹ затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 № 148 (зі змінами)

Отже, незалежно від способу ініціювання оплати покупцем, якщо кошти зараховуються на рахунок продавця, – **такий розрахунок є безготівковим для продавця.**

В нашому випадку, – цього достатньо, щоб спосіб розрахунків відповідав передбаченому в п. 291.6 ст. 291 Податкового кодексу України, – безготівковому, а значить і грошовому.

Компанія Вікторія

У разі, якщо вам потрібен супровід ваших податкових справ, звертайтеся:

☎+38(050)-404-87-30

☎+38(098)-793-77-77

✉ Для запитів щодо співпраці чи обслуговування:
office@vg.ua

✉ Для поштової кореспонденції:

Україна, 58001, Чернівці, а/с 522